

9

קמט

דעת

סימן לח-לט

יחווה

או קפה, שאין להשבם כחמר מדינה הואיל ואינם משכרים. וכמו שכתב בתשובת חלק"ט. ע"ש. וכן כתב ידידי המנוח הגאון רבי אברהם חיים נאה בספר קצות השלחן חלק ג' (סימן צו בכדי השלחן אות ז). ע"ש.

בסיכום: העיקר להלכה ולמעשה שמי שאי אפשר לו לשתות יין, או שאין לו יין ולא שכר, אינו רשאי להבדיל על חלב או על תה או על קפה, או על מיץ הדריים, או טמפו וכיוצא בזה, שכל אלה אינם נחשבים כחמר מדינה, אלא יסמוך על ההבדלה שמבדיל בתפלה, או שישמע הבדלה משליח צבור או מאיש אחר. והמבדיל על תה או קפה וכיוצא בהם, הרי הוא מכניס עצמו בהשש איסור ברכה לבטלה, ואסור לענות אחריו אמן. ושומע לנו ישכון בטח.

סימן לט

שאלה: האם אפשר לברך ברכת "בורא מאורי האש" בהבדלה של מוצאי שבת על אור החשמל?

תשובה: בירושלמי (פרק ח' דברכות הלכה ה') נאמר: היה נר מונח בתוך פנס או בתוך אספקלריא, אינו מברך עד שיראה את השלחבת וישתמש לאורה. [וראה בפירוש רבינו האי גאון (סוף מסכת כלים) שפירש: "אספקלריא, זכוכית, ונקראת בלשון ישמעאל ג'מאת". וכן כתב הרמב"ם בפירוש המשנה שם. וכן הסכים בספר בית דוד על המשניות שם, ודלא בפירוש הר"ש שם]. וכתב בספר ארחות חיים (הלכות הבדלה אות י', דף סח ע"ב), שלפיכך אינו רשאי לברך בורא מאורי האש על נר שבתוך עששית, עד שיוציא משם את הנר כדי שיהיה רואה את השלחבת. וכן דעת רבינו אבי העזרי, הראב"ה, (בברכות סימן קמא). וכן כתב בשו"ת מקובצת ברכות (נג.). וכן דעת מרן הבית יוסף (סוף סימן רצח). ולכאורה קשה שהרי מבואר בגמרא (ברכות כה:), ערוה בעששית (זכוכית) אסור לקרות קריאת שמע כנגדה, משום שנאמר ולא יראה בך ערות דבר, והרי נראית היא. ומשמע שראיה דרך עששית דינה כראיה גמורה, ואם כן גם לענין ברכת בורא מאורי האש העששית אינה מפסקת, שהרי רואה הוא דרכה את השלחבת וגם משתמש לאורה. (וכן נראה דעת הרשב"א בחידושו לברכות נג: וראה בבית יוסף שם). והנה הגאון בעל משנה ברורה בביאור הלכה (סוף סימן רצח) עמד בקושיא זו, ותירץ לנכון, על פי מה שאמרו בגמרא (פסחים נד.) שהטעם שמברכים בורא מאורי האש בהבדלה של מוצאי שבת, לפי שאז היתה תחלת יצירת האש על ידי אדם הראשון, שהביא שתי אבנים והקישן זו בזו ויצא מהן האור. וכן אמרו בירושלמי (פרק ח' דברכות הלכה ה'): "אמר רבי לוי, באותה שעה